

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI STUDII DE SECURITATE

Istoria prin monedă.
Colecția numismatică „Alexandru Borza”
Rezumatul tezei de doctorat

Conducător de doctorat:

Lect. univ. habil. dr. Cristian Anton GĂZDAC.

Student-doctorand:

Drd. Ovidiu Maxim OARGA

CLUJ-NAPOCA

2019

CUPRINS

MULȚUMIRI	i
INTRODUCERE	6
Scop	6
Obiective	6
Metodologie	7
CAPITOLUL 1. Alexandru Borza - aspecte biografice	9
1.1. Părinții și familia	9
1.2. Copilăria și adolescența	10
1.3. Viața de student la Facultatea de Teologie (1904-1908)	13
1.4. Viața de student la Facultatea de Științe Naturale (1908-1911)	16
1.5. Viața de profesor la Blaj	18
1.6. Viața de profesor universitar la Cluj-Napoca (1919-1947)	23
1.7. Viața profesorului Alexandru Borza între anii 1947-1971	32
CAPITOLUL 2. Formarea colecției numismatice	36
CAPITOLUL 3. Monedele grecești	55
CAPITOLUL 4. Monedele dacice	57
CAPITOLUL 5. Monedele romane republicane	62
CAPITOLUL 6. Monedele romane imperiale	64
6.1. Date cu privire la un posibil fragment dintr-un tezaur monetar	75
CAPITOLUL 7. Monedele bizantine	77
CAPITOLUL 8. CONCLUZII	84
BIBLIOGRAFIE	91
ANEXE	100
ANEXA I. Catalogul monedelor grecești	100
ANEXA II. Catalogul monedelor dacice	133
ANEXA III. Catalogul monedelor romane republicane	139
ANEXA IV. Catalogul monedelor romane imperiale	212
ANEXA V. Catalogul monedelor imperiale romane din tezaurul monetar	660
ANEXA VI. Catalogul monedelor bizantine	676
ANEXA VII. Planșe	766

Cuvinte cheie: Borza, colecție numismatică, monedă, catalog, republicane, imperiale, bizantine, nominal, grădină botanică, tezaur monetar, Blaj, științe naturale, etnobotanică, cercetaș, membru fondator, uniat, Academia Română, anticar, Dyrhachium, Apollonia, achiziție, cumpărare, denar, as, dupondius, follis, antoninian, aur, argint, bronz, geobotanică.

Lucrarea de față, așa cum o anunță titlul, prezintă colecția numismatică pe care Alexandru Borza a constituit-o de-a lungul impresionantei sale vieți. Din ansamblul monedelor aflate în această valoroasă și inedită colecție, au fost abordate monedele Antichității clasice și târzii, și anume cele grecești, dacice, romane republicane, romane imperiale și bizantine.

Instituțiile de profil din țara noastră, precum muzeele, dețin în gestiunea lor un număr impresionant de colecții particulare (formate în special la începutul secolului XX, de către persoanele avute, respectiv medici, arhitecți, profesori, patroni, avocați, etc.) încă nevalorificate din punct de vedere științific.

Structura tezei cuprinde o introducere în care sunt prezentate pe scurt scopul, obiectivele și metodologia de lucru, apoi un capitol biografic despre viața și activitatea științifică a lui Alexandru Borza și un capitol despre formarea colecției numismatice. Urmează cinci capitole care analizează materialul numismatic pe epoci, și un capitol care conține concluziile, apoi bibliografia utilizată. Cea mai consistentă parte a acestei lucrări este reprezentată de catalogul monedelor care este structurat în șase anexe ce cuprind piesele în ordine cronologică, pe epoci. Anexa VII cuprinde planșele legate de cele 23 monede romane imperiale ce fac parte dintr-un posibil tezaur monetar cu un număr mai mare de astfel de piese.

În prima parte a lucrării, respectiv cea de introducere sunt descrise atât scopul cât și obiectivele și metodologia folosite în alcătuirea acestei teze. Scopul principal al lucrării îl reprezintă valorificarea prin publicare a unei colecții numismatice spectaculoase aparținând unei personalități cu o activitate științifică prodigioasă. Această lucrare caută să pună la dispoziție o cantitate mare de material, care sperăm să fie util pentru cercetările viitoare, în special pentru cele din colecții particulare achiziționate de instituții de profil din țara noastră. Obiectivele propuse sunt: alcătuirea unui catalog coerent și bine structurat al monedelor, interpretarea materialului numismatic determinat (în limita informațiilor de care dispunem până în prezent), și trasarea unor concluzii referitoare la modul în care colecția „Alexandru Borza” poate aduce date noi în context arheologic și istoric.

Metodologia utilizată în demersul nostru este tipică pentru modul de lucru din domeniul numismaticii și include studiul sistematic al surselor biografice și bibliografice. Cea mai importantă etapă a fost aceea de identificare a tuturor pieselor după emitenți și organizarea lor în ordine cronologică. În acest sens au fost folosite diferite cataloage de specialitate (de exemplu, RRC pentru determinarea monedelor romane republicane, RIC, pentru determinarea monedelor romane imperiale, IBC, pentru analizarea pieselor din perioada bizantină, etc.) sau surse de căutare online. De asemenea, au fost consultate toate articolele în care au fost publicate diferite monede din această colecție. Fiecare monedă a fost cântărită (cu un cântar special, recomandat și utilizat în acest domeniu, cu marjă mică de eroare) și măsurată, cu ajutorul șublerului.

Fotografierea tuturor pieselor care au făcut obiectul acestui studiu, atât a aversului cât și a reversului, a fost o altă etapă însemnată de lucru, aceasta fiind indispensabilă pentru întocmirea unui catalog numismatic.

După identificarea monedelor supuse cercetării noastre a fost organizat și catalogul acestor piese, în funcție de unele caracteristici specifice acestui domeniu. Astfel, catalogul a fost întocmit după mai multe criterii. În primul rând, monedele au fost împărțite în funcție de perioada istorică, în mai multe categorii (monede grecești, piese din perioada dacică, monede romane republicane, romane imperiale și bizantine). Apoi, piesele au fost aranjate în ordine cronologică, în funcție de emitent, iar acolo unde au existat mai multe piese emise de același împărat, în funcție de anul de batere. În sfârșit, pentru structurarea acestui catalog, s-a ținut cont și de nominalul acestor piese, respectiv materialul din care au fost confecționate.

Pentru fiecare monedă din catalog au fost redată informații cu privire la emitent, valoarea nominală, anul de batere, monetăria sau atelierul unde a fost produsă această piesă, diametrul și greutatea. De asemenea, fiecare piesă a fost descrisă în detaliu, cu informații legate de reprezentările de pe avers și revers, legenda de pe ambele fețe, aspecte foarte importante cu privire la determinarea acestor piese monetare. Totodată, pentru fiecare monedă au fost furnizate date cu privire la bibliografie, modul de procurare sau locul de proveniență, respectiv numărul de inventar din registrul numismatic.

Lotul de monede care face obiectul acestui studiu a fost abordat și din punct de vedere statistic. Astfel, pe baza catalogului am încercat să facem o clasificare în funcție de numărul de împărați reprezentați în această colecție, numărul de nominale prezente sau din punctul de vedere al materialului din care aceste piese au fost confecționate.

În funcție de informațiile obținute după analizarea tuturor monedelor, o altă etapă din procesul de cercetare a fost aceea de interpretări istorice și numismatice, care, au fost posibile, în unele cazuri datorită însemnărilor lăsate de colecționar, și în altele, pe baza rezultatelor obținute după analiza în detaliu a acestor piese, respectiv a unor caracteristici comune. În aceste cazuri, au fost consultate diferite studii de specialitate în care au fost publicate piese asemănătoare cu cele surprinse în această colecție.

Totodată au fost căutate cât mai multe informații despre viața și activitatea profesorului Alexandru Borza, prin consultarea și lecturarea unor articole și cărți apărute de-a lungul vremii. Cele mai importante surse au fost, lucrarea (apărută în anul 1973 sub formă de manuscris, aflată în gestiunea muzeului din Alba Iulia) lui Ion Resmeriță, *Viața și opera profesorului ALEXANDRU BORZA*, și cea a lui Alexandru Borza, *Amintirile unui botanist din Alba Iulia*.

Mai mult au fost consultate documentele din arhivele muzeului în legătură cu actele ce au precedat contractului de vânzare-cumpărare prin care a fost finalizată achiziția colecției numismatice. Tot în arhivele muzeului au fost cercetate alte documente în care au fost consemnate date cu privire la viața și activitatea lui Alexandru Borza, inclusiv fotografii care să-l reprezinte.

Capitolul I, "Alexandru Borza - aspecte biografice" prezintă, în ordine cronologică, viața și activitatea profesorului Alexandru Borza. Acest prim capitol este împărțit în 7 subcapitole, fiind descrisă, concis, întreaga viață a colecționarului începând cu părinții și familia, apoi copilăria și adolescența, viața de student, atât la Facultatea de Teologie cât și la cea de Științe Naturale, continuând cu cea de profesor la Blaj și apoi la Cluj Napoca. Ultimul subcapitol înfățișează viața lui Alexandru Borza după cel de-al doilea război mondial, mai precis, între anii 1947 și 1971.

În capitolul II, numit „Formarea colecției numismatice”, sunt prezentate informații cu privire la pasiunea și interesul lui Alexandru Borza pentru arheologie și numismatică, pasiuni insuflăte de Adalbert Cserni. Activitatea de colecționar debutează din copilărie, la vârsta adolescenței colecția numismatică numărând câteva sute de monede. Astfel, de-a lungul vieții Alexandru Borza colectează 1661 astfel de piese, monede pe care, spre sfârșitul vieții, în anul 1971, le vinde muzeului din Alba Iulia. Între aceste piese numismatice sunt 48 monede grecești, 6 monede dacice, 112 monede romane republicane, 742 monede romane imperiale, 125 monede bizantine, 124 monede medievale, 496 monede moderne și 4 medalii.

În acest capitol al lucrării sunt prezentate aspecte generale cu privire la monedele din această colecție numismatică. În urma analizei acestor piese se constată că, pentru majoritatea monedelor, nu există informații cu privire la modul de procurare sau locul de descoperire. Totuși, în urma însemnărilor lăsate de Alexandru Borza, aflăm că o parte dintre monedele acestei colecții, au fost achiziționate și din diferite orașe din țară dar și din străinătate. Mai mult, din datele consemnate de colecționar am aflat că unele piese provin din morminte, altele din zona unor castre romane. Totodată, între aceste monede există informații cu privire la modul de achiziționare, locul de unde acestea au fost cumpărate, anul când au fost cumpărate și chiar prețul de achiziție.

Capitolul III analizează cele 48 de monede grecești aflate în colecția „Al. Borza”, piese variate, emise în diferite colonii grecești, și care se înscriu din punct de vedere cronologic între sec. al V-lea a. Chr. și începutul sec. I a. Chr.

În capitolul IV sunt prezentate monedele dacice din această colecție. Cele 6 piese monetare se înscriu din punct de vedere cronologic între sfârșitul sec. al III-lea a Chr. și începutul sec. I a. Chr., o monedă fiind de tipul Huși-Vovriești, una de tipul Adâncata-Mănăstirea, una de tipul Vârteju-București, două piese de tipul Aninoasa-Dobrești și o monedă de tipul Aiud-Cugir.

Capitolul V prezintă cele 112 monede romane republicane din colecția numismatică a profesorului Alexandru Borza dintre care 109 denari, 2 ași și un dupondius. Aceste piese se încadrează, din punct de vedere cronologic, între anii 211/208 a. Chr și 31 a. Chr.

Capitolul VI tratează cel mai numeros grup de monede din colecție, și anume cele romane imperiale. Acest lot cuprinde un număr de 742 monede care se înscriu, din punct de vedere cronologic, între anii 22/1 a.Chr. și 493/553? (monedă municipală a Romei), emise de un număr însemnat de împărați. Astfel, au fost catalogate piese datate în dinastia Iulio-Claudiană începând de la Augustus, din perioada ”celor 4 împărați” și dinastia Flavilor, din perioada dinastiei Antoninilor, a Severilor, din timpul crizei secolului al III-lea, mai precis a punctului culminant al acesteia, din perioada Imperiului Galic (260-274), a Imperiului Illyrian, din perioada Dominatului, a dinastiei Valentinienne, din timpul Imperiului roman târziu - dinastia Teodosiană. În acest lot monetar există și o piesă de 1 AE, respectiv o monedă municipală a Romei. Din perioada cuprinsă între Dominat și dinastia Valentiniană avem încă 5 monede de tipul AE, care, datorită stării de conservare precare, nu au putut fi identificate. La fel, din cauza

degradării avansate (cel mai probabil, pe lângă uzura de circulație intensă, acestea au fost arse) a unor piese monetare din perioada secolelor II-III, acestea nu au putut fi identificate. Pe lângă aceste emisiuni monetare, în acest lot, avem și 4 piese provinciale de 1 AE fără emitenți.

Important în cazul de față este indicarea faptului că din cele 742 monede romane imperiale, pentru un număr de 95 piese avem informații din datele consemnate de colecționar, despre modul de achiziționare, orașul de unde acestea au fost procurate și prețul de cumpărare. Pentru unele dintre acestea se cunoaște și locul de descoperire.

Din însemnările lăsate de profesorul Alexandru Borza, a fost identificat un număr de 17 monede despre care există informații cu privire la locul de proveniență a acestora. Cele mai multe au fost descoperite la Alba Iulia, între anii 1900 și 1910, probabil în campaniile de cercetări arheologice efectuate de Adalbert Cserni pe teritoriul orașului, acțiuni la care a participat și colecționarul, copil fiind la vremea respectivă.

În urma analizării și identificării monedelor romane imperiale, a fost surprins un lot de 23 piese, care, datorită unor caracteristici comune (aurirea monedelor pentru înfrumusețarea aspectului și folosirea lor în salbă, aspect recunoscut după urmele de lipire a unor sisteme/urechi de prindere; asemănarea lor în anumite privințe, cum ar fi ștanțarea defectă a literelor legendei, dar și faptul că între ele sunt mai multe piese de la același împărat) și în baza datelor adunate, pare să reprezinte un fragment dintr-un tezaur cu un număr mai mare de astfel de piese.

Capitolul VII aparține monedelor datând din perioada bizantină. În colecția numismatică „Alexandru Borza” au fost identificate și determinate 125 monede bizantine. Acestea se înscriu din punct de vedere cronologic între sfârșitul sec. V/începutul sec. VI și secolul al XIII-lea.

După analizarea acestei ample colecții numismatice (mai precis, a 1033 piese, reprezentate prin 48 monede grecești, 6 geto-dacice, 112 romane republicane, 742 romane imperiale și 125 emisiuni bizantine) putem emite câteva concluzii. Deși, din nefericire pentru noi, sunt puține însemnările lăsate de colecționar cu privire la modul în care monedele au fost achiziționate sau la contextul de descoperire a acestora, totuși aceste informații au fost de mare ajutor pentru determinarea unor ipoteze și concluzii.

Din păcate, așa cum am întâlnit în multe alte cazuri, (în special, în colecțiile particulare), pentru majoritatea acestor monede, lipsesc date cu privire la modul de procurare, locul de unde au fost achiziționate sau descoperite, contextul în care acestea au fost surprinse, informații importante care ajută la formularea unor concluzii referitoare la situația în care acestea au fost

pierdute sau ascunse, la evenimentele care puteau influența aceste împrejurări, sau chiar la circulația monetară într-un anumit spațiu, teritoriu sau regiune.

Între cele 1033 de piese care fac obiectul studiului de față, numai pentru un număr de 134 monede avem informații, din datele consemnate de de Alexandru Borza, despre modul de procurare, locul de unde provin sau contextul de descoperire. Aceste informații au fost identificate în rândul monedelor romane imperiale (95 piese) și a celor bizantine (39 emisiuni).

Mai multe piese din lotul monedelor romane imperiale au fost supuse unui proces de ardere ulterioară, fapt care ne determină să credem că unele dintre aceste monede ar putea proveni din morminte de incinerare. Din lipsa informațiilor despre contextul de descoperire, nu putem decât să presupunem că o parte dintre aceste piese ar putea proveni din necropola de pe Dealul Furcilor, (cercetată în câteva campanii, la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, de arheologii vremii). Nu excludem nici faptul că, unele dintre aceste monede să fi fost descoperite izolat, în așezări cu locuințe care la un moment dat, și într-un anumit context, au fost incendiate.

Deși, pentru marea majoritate a monedelor imperiale romane nu avem informații cu privire la modul de procurare sau locul de descoperire, putem totuși să emitem, pe baza stării de păstrare și, a calității piesei, câteva concluzii legate de presupusa lor proveniență. Pentru piesele care se află într-o stare de conservare foarte bună, în special, denarii și antoninienii, putem presupune că ar putea proveni din tezaure monetare mai mari (știindu-se faptul că, în vremea respectivă monedele de calitate bună, ca aspect și valoare intrinsecă, erau scoase din circulație și teaurizate), de pe tot cuprinsul provinciei (chiar și din Moldova de azi și jumătatea de est a Munteniei). Monedele aflate în stare precară de conservare, cu diferite grade de uzură, ar putea proveni fie din descoperiri în urma cercetărilor arheologice efectuate în diferite așezări și castre (Alba Iulia/Apulum, Moigrad/Porolissum, etc.), fie din descoperiri izolate sau întâmplătoare, prilejuate de diferite lucrări edilitare sau agricole.

Prezența numeroasă, în colecția profesorului Alexandru Borza (așa cum rezultă din catalog), a monedelor postromane cu grade ridicate de uzură, ne determină să credem că aceste piese au fost achiziționate în loturi (colecționarul a cumpărat mai multe monede în același timp, de la aceeași sursă, unele dintre ele în stare bună de conservare, altele în diferite stări de degradare. Aceste piese provin, cel mai probabil, din zonele de sud a țării (aici, circulația acestor monede fiind mai intensă), dar mai ales din regiunea de azi a Dobrogei, zonă în care, după retragerea romană, rămâne în continuare sub stăpânire romană.

Pentru restul monedelor din această amplă colecție, respectiv cele grecești, geto-dace sau romane republicane nu avem nici o informație cu privire la modul achiziției, locul sau contextul depistării acestora. Totuși, în urma descoperirilor monetare, atât sub formă de tezaure cât și izolate/întâmplătoare putem emite câteva observații, în general despre locul de proveniență.

Astfel, monedele grecești au putut fi procurate, prin cumpărare, de la diverși anticari/comercianți din sudul țării (având în vedere că majoritatea sunt emisiuni ale cetăților grecești). Din acest lot, prezența unui număr de 18 monede (16 emisiuni ale orașului Dyrrhachium și 2 ale orașului Apollonia), ne determină să presupunem că acestea ar putea proveni dintr-un tezaur monetar cu un număr mai mare de astfel de piese. Această afirmație se bazează pe anumite caracteristici specifice, cum ar fi, în primul rând, numărul mare, respectiv, 16 emisiuni ale orașului Dyrrhachium și 2 ale celui din Apollonia. Acest fapt ne determină să credem că piesele au fost achiziționate în același timp (într-un singur lot) și de la aceeași persoană, deci ele putând fi surprinse în același loc. Mai mult, în urma analizării în detaliu, s-a constatat că toate aceste monede prezintă o patină asemănătoare, ceea ce ne arată că, până la momentul descoperirii, au zăcut în același tip de sol, deci, împreună. Toate aceste indicii, coroborate cu informațiile despre numărul impresionant de astfel de piese care au traversat Dunărea și, recuperarea lor, în special prin descoperiri de tezaure, ne conduc la concluzia că pot proveni dintr-un tezaur monetar mai mare, descoperit pe teritoriul Transilvaniei.

Cu privire la locul de proveniență al celor 6 monede geto-dace, putem presupune că acestea au putut fi fost descoperite în jurul monetăriilor dacice, dar și în preajma numeroaselor cetăți din zona carpato-dunăreană. Aspectul lor fizic, din punctul de vedere al stării de conservare, ne determină să credem că, cel mai probabil, aceste piese ar putea proveni din anumite tezaure amintite în capitolul 4.

Deși nici despre monedele romane republicane din această colecție nu se cunosc detalii despre contextul de descoperire, sau modul de procurare, putem presupune că nu este exclus ca dintre aceste piese, unele să facă parte din diferite tezaure ca cele de la Medveș (descoperit înainte de anul 1914 din care au fost recuperate doar 13 monede), și Teiuș. În aceeași măsură, potrivit unor informații cu privire la descoperirile monetare de pe teritoriul județului Alba, bănuim că unele dintre aceste monede ar putea să provină din campaniile de săpături efectuate de A. Cserni între anii 1895-1908, știind că Alexandru Borza, ca și copil și adolescent, a participat la aceste cercetări arheologice.

Nu putem exclude nici varianta că între aceste piese, să existe și monede descoperite în jurul cetăților dacice ca cea de la Piatra Craivii, unde au fost descoperite, în mai multe puncte, de către localnicii și oierii locului, mai multe obiecte din perioada dacică, printre care și câteva monede.

Din punct de vedere istoric și numismatic, monedele care fac obiectul acestui studiu sunt tipuri de emisiuni variate, unele produse în ateliere locale sau zonale, într-o anumită perioadă de timp, mai scurtă sau mai îndelungată (și care au avut o arie de circulație restrânsă), altele emise într-un număr mare, în monetării oficiale sau imperiale, care au avut parte de o circulație intensă pe teritoriul Daciei. Acestea sunt reprezentate prin piese emise de coloniile grecești de pe malul Dunării (dintre care amintim pe cele de la Callatis, Tomis sau Histria), prin cele cu reprezentarea Atenei pe avers și bufnița pe revers sau traco-getice și scitice din Dobrogea, de asemenea, a regilor macedonieni, sau din perioada dacică, monede produse în diferite ateliere a triburilor geto-dace în perioada de maximă dezvoltare social-economică a populației din Dacia, apoi piese romane republicane, monede care au început să pătrundă pe teritoriul Daciei, în secolul I a. Chr., monedele romane imperiale, piese care au circulat intens pe teritoriul Daciei, sau cele bizantine.

Analizând colecția profesorului Alexandru Borza am constatat prezența unor monede destul de rare între care amintim pe cele mai timpurii, reprezentate prin tetradrahne sau drahme ale orașelor Atena, Histria, Callatis, Corint, monedele vest-pontice ale regelui Lysimach sau cele de bronz, produse în ateliere locale, cel mai probabil într-un număr relativ mic, apoi monedele geto-dace, rar întâlnite în colecții particulare sau chiar în instituții de profil, precum muzee. Și între monedele romane, atât republicane cât și imperiale, există emisiuni care pot fi catalogate ca și rarități, de exemplu, denarii emiși de împărați cu o domnie scurtă, precum Otho, Galba, Vitelius sau medalionul emis de Severus Alexander. De asemenea, monedele din aur, atât din perioada romană imperială cât și din cea bizantină sunt considerate piese extrem de rare.

Din punct de vedere al nominalului, respectiv al materialului din care sunt confectionate, din cele 1033 monede care au fost supuse studiului nostru 10 sunt din aur (dintre care 5 emise în perioada Imperiului roman și alte 5 în Imperiul bizantin), 505 din argint (dintre care, 26 emise în coloniile grecești, 6 în atelierele geto-dace, 109 în cele ale Imperiului roman republican, 362 în monetăriile imperiale și 2 în cele ale Imperiului bizantin), restul de 516 reprezentând monedele din bronz.

Analizând această colecție se observă pasiunea lui Alexandru Borza pentru monedele romane, el reușind să adune, de-a lungul vieții, 854 astfel de piese (112 monede romane republicane și 742 piese romane imperiale).

Din punctul de vedere al stării de conservare, s-a constatat faptul că piesele ce compun această impresionantă colecție sunt împărțite în două categorii, respectiv monede păstrate bine, unele aproape necirculate și altele cu diferite grade de uzură (tocite, șterse, găurite, arse, zgâriate, etc.).

În baza acestor observații, putem spune, ca și concluzie, că Alexandru Borza nu a fost un colecționar tipic, care s-a axat pe o anumită perioadă, monedele achiziționate de el fiind foarte variate, din acest punct de vedere. Mai mult el nu a ținut cont de starea de conservare a pieselor cumpărate, procurând atât monede bune, din acest punct de vedere, dar și foarte degradate. Acest lucru ne determină să presupunem că el, chiar dacă nu a fost identificat ca un adevărat numismat, a devenit de mic copil, animat în acest demers și, de sentimentul patriotic ca aceste piese să nu fie înstrăinate sau să se piardă definitiv din patrimoniul cultural național.

Catalogul monedelor, respectiv Anexele reprezintă partea cea mai consistentă a acestei lucrări. Este împărțit în șapte părți (Catalogul monedelor grecești, Catalogul monedelor dacice, Catalogul monedelor romane republicane, Catalogul monedelor romane imperiale, Catalogul monedelor romane imperiale din tezaurul monetar, Catalogul monedelor bizantine și Planșe) și cuprinde totalitatea materialului monetar inedit, prezentat în ordine cronologică, piesele fiind determinate și catalogate standard, ilustrate avers/revers și descrise în funcție de caracteristici și determinatori.

Colecția monetară „Alexandru Borza”, cea mai importantă dintre colecțiile particulare din Muzeul Național al Unirii, este un ansamblu numismatic reprezentativ, atât prin numărul, varietatea, dar și raritatea și calitatea unor piese.